

**Prvonagrađena priča konkursa za kratku priču „Milivoje Ilić“
nedeljnika – Reč naroda – Požarevac**

Pesmom u oblake

*

Svetlana Radojković Mihajlović

*

" Ponekad mislim da niko od nas
nije sasvim lud i niko sasvim
duševno zdrav, dok ga kao takvog
ne proglase naša merila."

William Faulkner

Od samog dolaska na svet svi hrlimo u istom pravcu. Neki jure kroz život, pored nekih on prolazi, odvažni idu ispred njega, a samo retki uspevaju da ga zaustave i nastave u vreme koje će ih razumeti. U svom sadržaju ima život i vrednosti i lepote, ali je banalnost ta koja ga čini nesavršenim. Ipak, za utehu ostaje saznanje, da se sa smrću život ne završava. Sakriju se njegovi trenuci i zrnca u tragovima dragih i nedragih, voljenih i odbačenih. Ne znano kada u ostavljenom tragu probudiće se usnulo vreme, zapečeni bol koji će ispričati priču.

Hronično umorna i neuredna pred kraj života, krstarila je bez predaha gradom i njegovom okolinom. Trenuci prisebnosti bivali su sve kraći i ređi. Bežali su mnogi od nje, a ona od svih. Život je pretvorila u danonoćno tumananje. Sa sobom je nosila sve đakonije svoga duha. To joj jedino nisu mogli ukrasti. Dok je još imala kakvu-takvu komunikaciju, niko ne bi znao da tako slikovito ispriča priču o antičkom junaku, ili pak o mudracu iz indijske filozofije, kao ona. Kada joj ne bi ukrali vreme i samoću u koju je bila smeštena, išla bi pod ruku sa vetrom i govorila neku do svojih pesama. Vetar bi obojila bojama koje bi odgovarale rečima pesme. Da, znala je ona da vodi razgovor sa nebesima. Umela je da dozove zoru, kad bi joj tama na nekoj od klupa u parku dosadila. Ispraćala bi pesme u oblake, poklanjala ih drugima, dozivala kišu da joj razblaži tugu. Videla je sve ono što drugi ne vide. Samo zato što nije imala sposobnosti mnoštva da se pokori čaršijskim nigde zapisanim pravilima, odbacili su je.

Tako nekadašnja najbolja maturantkinja, kasnija studentkinja filozofije na Sorboni, ćerka ugledne ali i nesrećne porodice, od svojih sugrađana dobija novo ime "Coca". Još u nekima koji su se odvažili da život približe trocifrenom broju, postoji sećanje na Anđelku, devojku neobićne lepote i zavidnog obrazovanja. Živi sećanje na devojku odevenu u matrofsko odelo sa beretkom na glavi. Igrala je hazenu da bi joj na igri i danas zavidela Svetlana Kitić. Prevodila je Sartra, boravila neko vreme na Sorboni.

Posle gubitka roditelja, nesreću porodice morala je da primi na svoja pleća. Sasvim joj je bilo jasno da njen život nikada više neće imati nasmejani lik. Znala je da se mora pokoriti praznini, da svoja stremljenja za višim i novim, mora da zaustavi. Osmislila je vreme koje joj je dodeljeno na najbolji mogući naćin. Davala je ćasove latinskog, francuskog, iz istorije. Brinula se sa velikom nežnošću o svom duševno obolelom bratu i mlađoj sestri. Godinama je dane provodila sa onima kojima je bila od pomoći, a noći su bile njen svet, gde niko, ama baš niko ne bi imao pristupa. Svetlo u njenoj sobi gasio bi samo novi dan. Nikako nisu mogle da shvate komšije, šta ima u tim knjigama nad kojima je noćima sedela. Uporno su gvirkali, oko prozora preko kojih je svako veće navlaćila vunene zastore. Nisu mogli da je uhvate ni u jedno "vrzinno kolo", ni u kakvu varošku zavrzlamu. Prestala je odavno da bilo gde javno učestvuje, ćak ni da se pojavljuje. Zatvorila se u sopstveni krug bitisanja, razmišljanja, tragala, dubila po prošlosti. Iscrpljujuće je bilo to kopanje po životima predaka. Posle smrti brata, opsednuta njegovom patnjom, još više se udubila u uzroke porodićnog stradanja. Prestravljivale su je slike njenih proroćkih vizija sve skorije budućnosti. Dešavalo se da danima ne izlazi iz kuće. Izuzetak su bili odlasci na groblje. U cik zore sa rukama punih knjiga i cveća odlazila bi tamo i ostajala do kasno uveće. Ćitala bi, pisala, glasno govorila, pa opet nešto zapisivala. Ćini se da je bila pronašla uzroke nesreće, i to ju je još više dotuklo. Jednom prilikom poverila se drugarici iz gimnazije, koja joj je savetovala da život usmeri u neke druge pravce što hitnije.

- Ne vredi, ti to moraš razumeti – kazala je sa tugom u glasu a zatim progutavši knedlu nastavila : " Znaš, sve su meni grobovi i ove knjige rekle. Ćeh za greh mora da se plati. Neću da ponovim grešku predaka. Razumeš, mogu se i ja udati i decu da rodim, lepo život da proživim... a šta će biti sa njima... sa decom moje dece... ćak možda i kasnije. Odugovlaćenje, znaći uvećavati nesreće, produćiti agoniju. Ovako... Sve će se sa mnom zaustaviti."

I zaista, završilo se sve sa njom. Mali broj ljudi se rodi sa hlabrošću da nesreće zaustavlja, da tako dostojanstveno nosi tugu, a zatim i poniženje.

Dovoljno je reći Coca, pa da onaj koga su tako oslovlili bude uvređen. Njen nadimak se i danas u gradu i njegovoj okolini koristi kao poruga. Nije bilo porodice koja svoju decu nije plašila njom. Kada je trebalo spavati, moralo se, jer će Coca da dođe. Na ulicu se nije smelo, jer će Coca da prođe. Pred kraj života, dešavalo se više puta da prođe jednom ulicom u jednom danu, govoreći nešto poluglasno. Koštunjava, sitna proseda žena odevena u crnu flanelsku dugaćku haljinu, žurno bi išla govoreći nešto u bradu. Za uvom bi joj uvek bio zadenut cvet. Najćešće bi njenu kosu krasio bosiljak. Desilo joj se da joj neki obesni gradski mangup strgne cvet i ironićeno je upita : " Šta ti znaći ta trava Coco ?" Podigla je bosiljak i kazala : " Molim se

bosiljkom Bogu za zdravlje takvima kao što si ti. " Potom bi žurno nastavljala svojim putem, ostavljajući za sobom podsmeh prsutnih.

Sve učestalije se događalo da za njom trči čopor nahuškane dece vređajući je pogrđnim rečima. Ako bi je noge držale, trčala bi sumanuto kući, koja je bila širom otvorena i na kojoj nije bilo ni jednog celog prozora. Šćućurila bi se u neki ugao gde je bila sigurna da je ne mogu povrediti i razmišljala o jazu između nje i njenih sugrađana. Zaključci su joj govorili užasnu istinu, da je njoj udaren pečat za sva vremena.

Sve češće umorna i iscrpljena od svekolikog lutanja duše i tela, predah nalazila na basamaku detinjstva, koji je još jedino ostao od porušene radnje njenog oca. Zatečena je tu jednog jutra sa pogledom u nebo gde je ispratila svoju poslednju pesmu u oblake. Tada niko ne reče ni ružanu ni bilo koju drugu reč, ali svi osetiše miris bosiljka što joj beše zadenut u kosi.